

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

Program razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007 – 2013
Ukrep Kmetijsko okoljska plačila (Ukrep KOP)
Podukrep 214-III/5

OHRANJANJE HABITATOV VLAŽNIH TRAVNIKOV NA OBMOČJIH NATURA 2000 – (PODUKREP VTR)

KOSEC, ZAKLAD MOKROJNIH TRAVNIKOV

Zavod Republike Slovenije
za varstvo narave

»Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje«
Projekt delno financira EU

Kosec (*Crex crex*)

Kosec je travniška ptica. Njegov življenjski prostor so pozno košeni travniki z visoko travo, kjer ob nevarnosti najde varno zatočišče. Znanstveno in slovensko ime je dobil po svojem značilnem oglašanju »krrrek-krrrek«, ki spominja na brušenje kose.

Zakaj košnja po 1. avgustu?

Samice kosca ob ugodnih razmerah običajno vzredijo dve legli v enem letu. Oblikovanje prvega legla se začne maja ali junija, drugega pa v juliju. Ker mladiči v prvih nekaj dneh še niso sposobni letenja, ostajajo skriti v varnem zavetju visoke trave. Ob nevarnosti ne zbežijo, ampak se samo potuhnejo. Košnja pred 1. avgustom torej lahko uniči celoten zarod.

Koščevo gnezdo

Ogroženost

Število koscev v večini evropskih držav upada že od druge polovice 19. stoletja, zato velja za globalno ogroženo vrsto. Travniki, kjer še živi, so vključeni v omrežje Natura 2000.

Kaj ga ogroža?

Po eni strani kosca ogroža zaraščanje zaradi opuščanja kmetijske rabe, po drugi strani pa resno grožnjo predstavlja intenzivna raba (prezgodnja košnja, neustrezno gnojenje). Košnja, ki se izvaja v času, ko mladiči še niso sposobni zapustiti gnezda, uniči več kot 1/2 vseh mladičev.

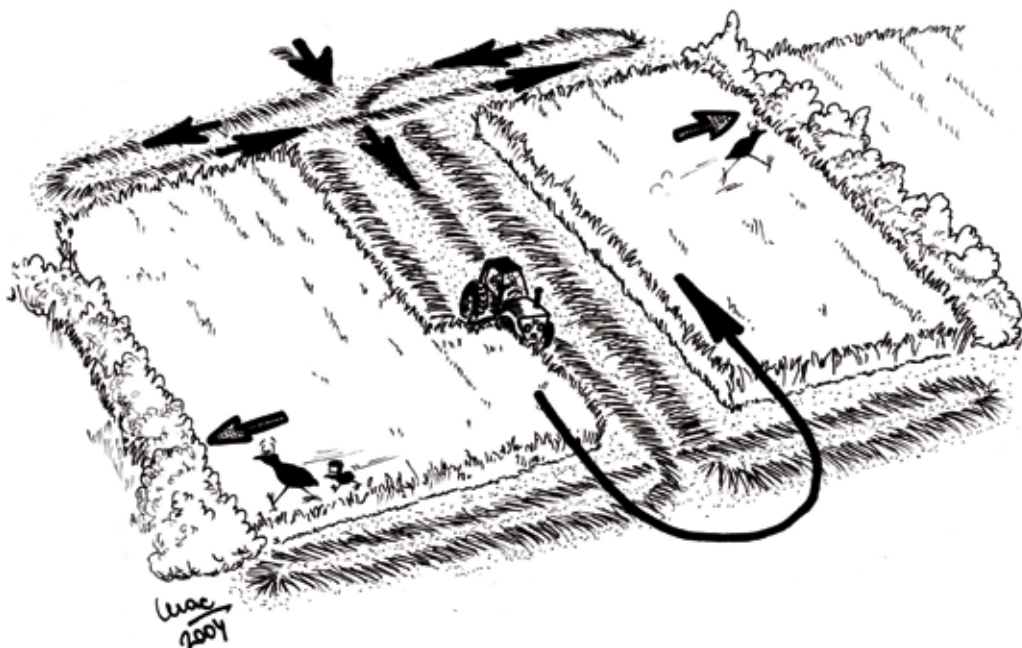

Posledice prezgodnje košnje

Kaj lahko storimo?

Kosec je v Sloveniji močno ogrožen, njegov obstoj pa negotov.

- Vključimo se v podukrep VTR, ki z izvajanjem pozne košnje ohranja koščeve mladiče.
- Vzdržujemo obstoječe pozno košene travnike in po možnosti obnovimo opuščene.
- Preprečujemo zaraščanje tako, da travnike kosimo vsaj enkrat letno.
- Izvajajmo za živali prijazen način košnje iz sredine travnika navzven, pri kateri se živali pred kosilnico lahko umaknejo na varno.

Pticam prijazen način košnje

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano podpira prizadevanja za ohranitev kosca v Sloveniji. Podukrep VTR 214-III/5 Ohranjanje habitatov ptic vlažnih travnikov na območjih Natura 2000 je namenjen vzpodbujanju izvajanja prilagojene kmetijske prakse, ki poleg pridelave krme skrbi tudi za prijazen življenjski prostor kosca.

KAJ MORAMO UPOŠTEVATI, ČE SE ŽELIMO VKLJUČITI V PODUKREP VTR?

Povzeto po Uredbi o plačilih za ukrepe osi 2 iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2007 – 2013 v letih 2009 -2013

- Kmetijsko gospodarstvo (KMG) oziroma posamezne površine KMG-ja se morajo nahajati na osrednjih območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov na Naturi 2000 iz uradne evidence osrednjih območjih pojavljanja ptic vlažnih ekstenzivnih travnikov na Naturi 2000;
- opraviti je potrebno najmanj enkratno košnjo in spravilo letno;
- prva košnja je možna šele po 1. avgustu;
- pašna raba ni možna;
- za GERK, katerega površina presega velikost 1 hektarja, je obvezno izvajanje tipa košnje iz sredine travnika navzven;
- osnovna obtežba na KMG-ju mora biti 0-1,9 GVŽ-ja/ha kmetijskih zemljišč v uporabi;
- uporaba mineralnih gnojil in fitofarmaceutskih sredstev ni dovoljena.

POGODBENA OBVEZNOST

Podpisnik pogodbe se obvezuje prilagojeno kmetijsko prakso z upoštevanjem zgoraj navedenih pogojev izvajati 5 let.

FINANČNO NADOMESTILO (SUBVENCija)

V letu 2009 je za izvajanje podukrepa VTR predvideno 83,23 EUR/ha.

DODATNE INFORMACIJE

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Dunajska 58, 1000 Ljubljana
tel:01/478 90 00; gp.mkgp@gov.si

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Celovška 135, 1000 Ljubljana
tel: 01/513 66 00; kgzs@kgzs.si ter Območni Zavodi Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije

Zavod Republike Slovenije za varstvo narave, Dunajska 22, 1000 Ljubljana
tel: 01/230 95 00; zrsvn.oe@zrsvn.si ter Območne enote Zavoda RS za varstvo narave

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije – DOPPS BirdLife Slovenija, Tržaška 2, 1000 Ljubljana; tel: 01/426-58-75; dopps@dopps.si

Z odločitvijo za vključitev v podukrep VTR in z izvajanjem prilagojene kmetijske prakse boste tudi sami pomembno pripomogli, da bodo kosci še peli na slovenskih travnikih.

